

PERIMYS

Kuusankosken lukio/Päivi Parkkonen

Lainsäädäntöä:

- Perintökaari
- Perintö- ja lahjaverolaki

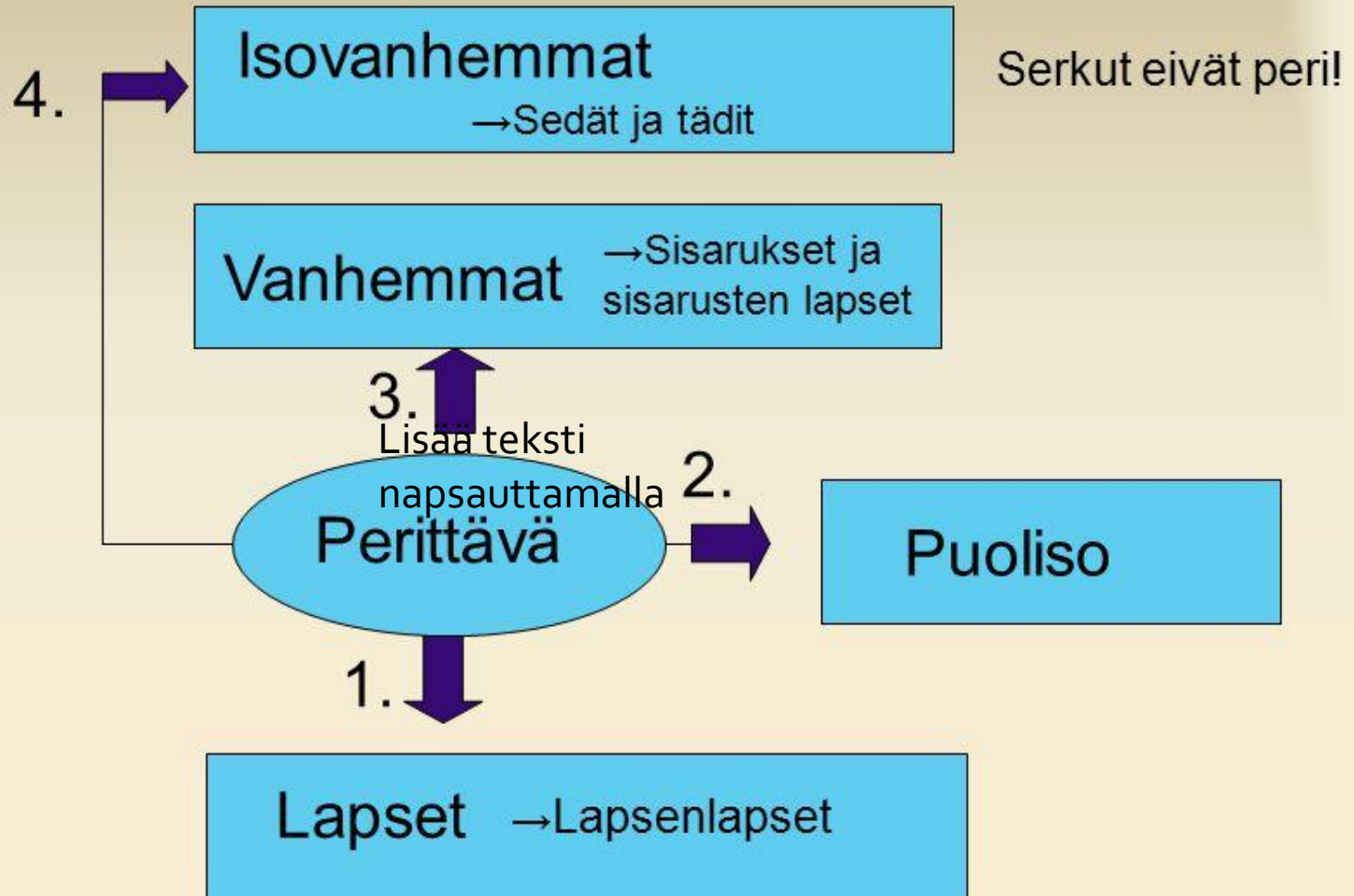
Määrittele oppikirjan avulla käsitteet:

- Kuolinpesä ja kuolinpesän haltuunottovelvollisuus
- Pesänselvitys ja pesänhoitaja
- Perunkirjoitus, perukirja
- Uskottu mies
- Perinnönjako
 - Pesänjakaja
 - Sopimusjako, toimitusjako, jakamaton kuolinpesä
- Perimysjärjestys
- Testamentti
 - Lakiosa – vapaaosa
 - Moite
 - Omistusoikeustestamentti, hallintaoikeustestamentti

Käsitteitä:

- **Kuolinpesä** = vainajan omaisuuden hallinta siirtyy kuolinpesälle. Osakkaita ovat vainajan perilliset. **Kuolinpesän haltuunottovelvollisuus** on lähimmällä omaisella. Kuolinpesä sisältää = kiinteä ja irtain omaisuus, velat ja saatavat.
- Pesänhoitaja tai pesän yhteishoitajuus = päätökset omaisuudesta pesänselvityksen aikaa. Pesänselvitys päättyy perunkirjoitukseen.
- **Perunkirjoitus ja perinnönjako (3kk)**
 - Laadittava perukirja, jossa selvitetään kuolinpesän tila (=omaisuus, velat, testamentit, ennakoperinnöt) ja osakkaat (perillisten luettelo (sukuselvitys) + testamentin saajat)
 - Ositus, jos avioliitto
 - Pukirja (1kk) perunkirjoituksesta verotoimistoon – perintöverotuksen perusta
 - Pesänhoitaja valitsee uskotut miehet (2kpl, luotettuja henkilöitä) toimittamaan perunkirjoituksen = arvioivat pesän rahallisen arvon, vastaavat siitä, että kaikki olennainen omaisuutta koskeva tieto tulee merkityksi perukirjaan.
 - Ennakoperinto = tavanomaista suurempi lahja
 - Velat ja laskut maksetaan pesästä. Tämän jälkeen voidaan jakaa perintöä.
 - Ylivelkainen pesä = vastuu veloista vain, jos perunkirjoitus laiminlyödään.
- Pesänjako voidaan toimittaa, kun perintöverot ja velat on maksettu
 - Sopimusjako, toimitusjako, jakamaton kuolinpesä

Perimysjärjestys

Testamentti

- Muotovaatimukset
 - kirjallinen
 - allekirjoitus
 - kahden yli 15-vuotiaan esteettömän todistajan allekirjoitukset
 - Todistajat eivät voi olla perijöitä!
- Omistustestamentti antaa omistusoikeuden.
- Hallintaoikeustestamentti on verotuksellisesti järkevämpi.
- Käyttöoikeustestamentti antaa käyttöoikeuden (esim. kesämökkiin).

Perinnönjättäjä

Ennakkoperinnöt
30 000 €

Kuolinpesän säästö
120 000 €

150 000 €

Perinnönsaaja

Perinnönsaaja

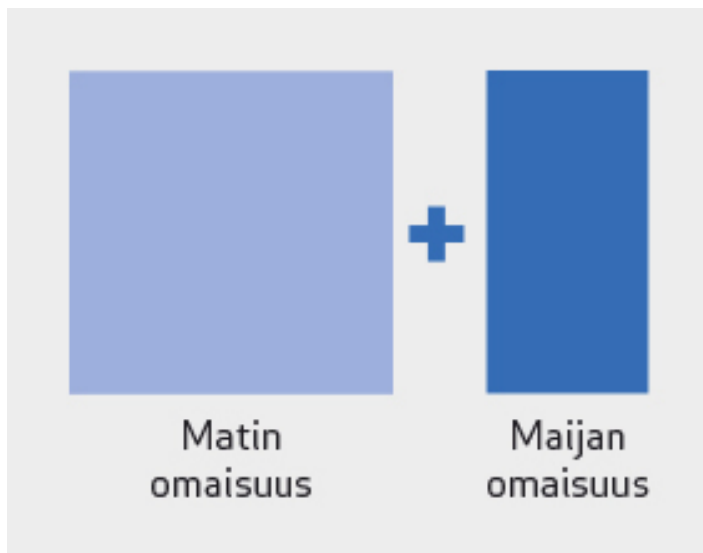

Perinnönsaaja

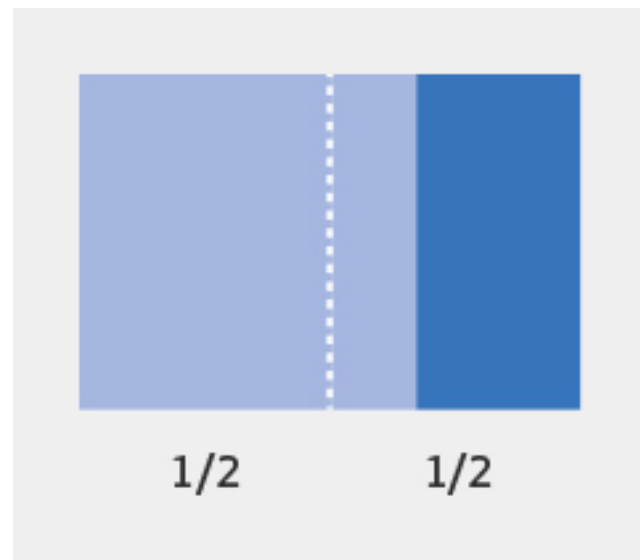
Perintöosuus **50 000 €**
(ennakkoperintö 30 000 € + jaossa
saatava 20 000 €)

Perintöosuus
50 000 €

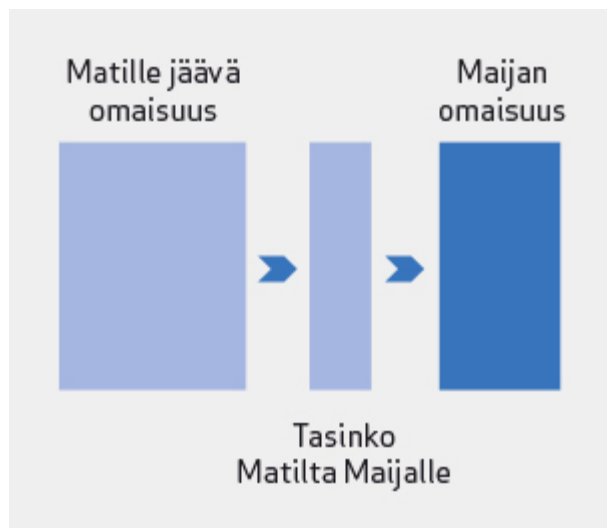
Perintöosuus
50 000 €

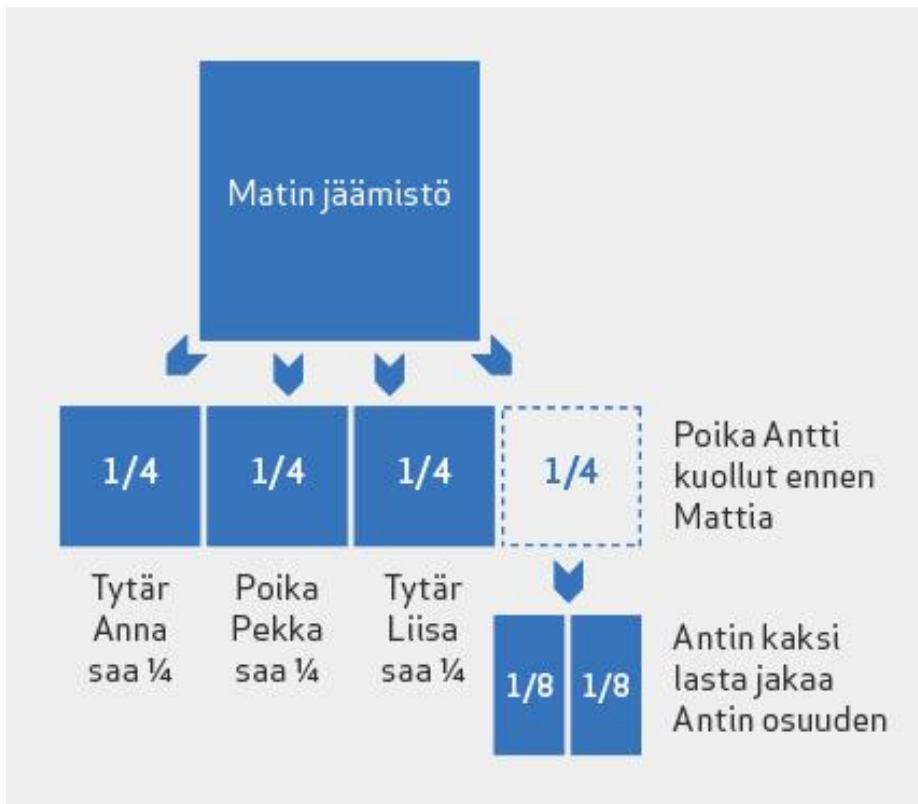
Puolisoiden omaisuudet ositusperusteen (avioeron vireilletulo / puolison kuolema) ajankohtana.

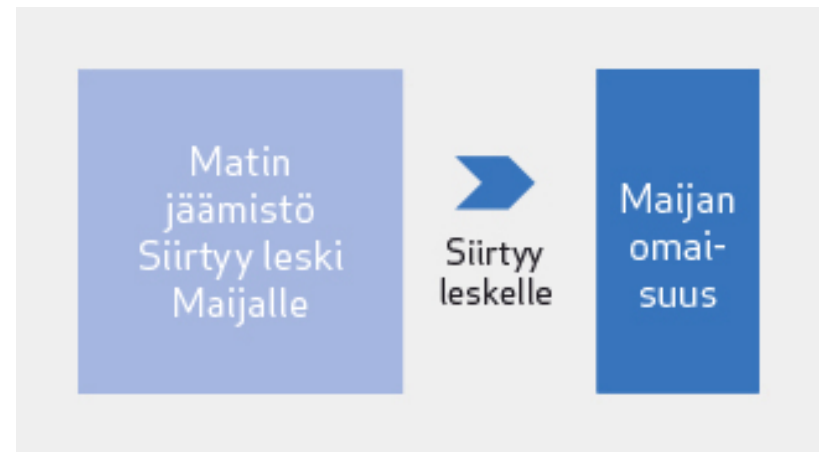
Kummankin avio-osa on puolet yhteenlasketusta omaisuudesta.

Enemmän omistava osapuoli antaa varoistaan vähemmän omistavalle ns. tasinkoa määrän, jonka myötä molemmille jää avio-osan suuruinen määrä omaisuutta.

Jos perinnönjättäjältä jää lapsia, perii heistä kukin yhtä suuren osuuden. Jos joku lapsista on kuollut ennen perinnönjättäjää, jaetaan tämän osuus hänen lastensa kesken.

Jos lapsia ei ole, leski perii ensin kuolleen puolison.

Lisätietoa ja esimerkkejä
seuraavissa dioissa...

Perintökaaresta poimittua:

- **1 luku 1 §** Periä voi vain se, joka elää perittävän kuolinhetkellä; kuitenkin periköön sitä ennen siitetty lapsi, jos tämä sittemmin syntyy elävänä.
- **5 luku 1 §** Jollei perillistä ole, menee perintö valtiolle.
- **6 luku 1 §** Mitä perittävä eläessään on antanut rintaperilliselle, on ennakkona vähennettävä tämän perinnöstä, ellei muuta ole määrätty tai olosuhteisiin katsoen otaksuttava tarkoitetun.
- **6 luku 4 §** Sellaisen tavanomaisen lahjan johdosta, jonka arvo ei ole epäsuhteessa antajan oloihin, ei ole tehtävä vähennystä rintaperillisen perinnöstä.
- **9 luku 1 §**
Joka on täyttänyt kahdeksantoista vuotta, saa testamentilla määrätä jäämistöstään. Testamentin saa tehdä nuorempikin, jos hän on tai on ollut naimisissa, ja viisitoista vuotta täyttänyt muutoinkin siitä omaisuudesta, jota hänellä on oikeus itse hallita.

Perintökaaresta poimittua..

- **15 luku 1 §** Älköön kukaan saako perintöä tai testamenttia sen jälkeen, jonka kuoleman hän on rikollisella teolla. tahallisesti aiheuttanut
- **15 luku 4 §**
- Sen estämättä, mitä perillisen oikeudesta lakiosaan on säädetty, perittävä voi tehdä perillisen perinnöttömäksi, jos tämä on tahallisella rikoksella syvästi loukannut perittävää, hänen perimispolvessa olevaa sukulaistaan, ottolastaan tai tämän jälkeläistä. Sama on laki, jos perillinen jatkuvasti viettää kunniatonta tai epäsiveellistä elämää.
- Perinnöttömäksi tekemisestä on määrättävä testamentissa ja samalla mainittava määräyksen peruste. Peruste on sen toteennäytettävä, joka vetoaa tähän määräykseen.

Uusi perintöveroasteikko, PerVL 14 §

14 §

Perintöveroa maksetaan I veroluokassa seuraavan asteikon mukaan:

Verotettavan osuuden arvo euroina	Veron vakioerä osuuden alarajan kohdalla	Veroprosentti
20 000—40 000	100	8
40 000—60 000	1 700	11
60 000—200 000	3 900	14
200 000—1 000 000	23 500	17
1 000 000—	159 500	20

Lahjaveroasteikossa (PerVL 19 a §) ovat samat prosentit, mutta alarajana on 4 000 euroa.

II veroluokassa prosentit ovat 21 – 27 – 33 - **36**

Lahjaveroasteikko

Lahjavero I veroluokka				
Verotettavan osuuden alaraja euroa		Vero alarajalla euroa	Vero-% ylimenevästä osasta	
Nykyinen	Uusi		Nykyinen	Uusi
4 000	5 000	100	8 %	8 %
17 000	25 000	1 700	11 %	10 %
50 000	55 000	4 700	14 %	12 %
200 000	200 000	22 100	17 %	15 %
1 milj.	1 milj.	142 000	20 %	17 %

Lahjavero II veroluokka				
Verotettavan osuuden alaraja euroa		Vero alarajalla euroa	Vero-% ylimenevästä osasta	
Nykyinen	Uusi		Nykyinen	Uusi
4 000	5 000	100	21 %	19 %
17 000	25 000	3 900	27 %	25 %
50 000	55 000	11 400	33 %	29 %
200 000	200 000	53 450		31 %
1 milj.	1 milj.	301 450	36 %	33 %

LAHJA VAI PERINTÖ?

Irmeli on 70-vuotias leski, joka omistaa 200 000 EURON arvoisen asunnon. Hänellä on kolme lasta ja kolme lastenlasta.

1 NORMAALI PERINTÖ

Irmelin kuoltua hänet perivät hänen kolme lastaan. Asunto myydään ja rahat jaetaan.

PERINNÖNJAOSSA suoraan alenevassa polvessa oleva perillinen sijoittuu lievimpään veroluokkaan.

PERINNÖN SUURUUS

perijää kohden:
 $200\,000 \text{ e} / 3 =$
66 667 e.

VERON MÄÄRÄ

perijää kohden:
4 824 e.

Verot yhteensä: $4\,824 \text{ e} \times 3 =$

14 472 e

2 LAHJOITETAAN LAPSILLE

Irmeli lahjoittaa asunnon kolmelle lapselleen pitäen elinikäisen hallintaoikeuden.

LAHJAVEROTUKSESSA käytettävästä asunnon arvosta vähennetään hallintaoikeuden arvo, joka lasketaan kertomalla **tuottokerroin** (5 %) lahjanantajan iän mukaan määräytyvällä **ikäkertoimella** (7):
 $\text{Verotusarvo} = \text{Käypä arvo} - [(\text{Käypä arvo}) \times (\text{tuottokerroin}) \times (\text{ikäkerroin})]$
 $= 200\,000 \text{ e} - (200\,000 \text{ e} \times 0,05 \times 7) = \mathbf{130\,000 \text{ e.}}$

JOKAINEN saa **kolmasosan** lahjasta. Lähisukulaiset maksavat lahjaveroa alimman veroluokan mukaan.

LAHJAN ARVO lahjansaajaa kohden:
 $130\,000 / 3 = \mathbf{43\,333 \text{ e}}$

VERON MÄÄRÄ lahjansaajaa kohden: **4 033 e.**

Verot yhteensä on $4\,033 \text{ e} \times 3 =$

12 099 e

3 LAHJOITETAAN USEALLE

Irmeli lahjoittaa asunnon lapsilleen ja lapsenlapsilleen pitäen elinikäisen hallintaoikeuden.

JOKAINEN saa **kuudesosan** lahjasta. Tämä kannattaa, koska lahja- ja perintöveron määrä nousee progressiivisesti.

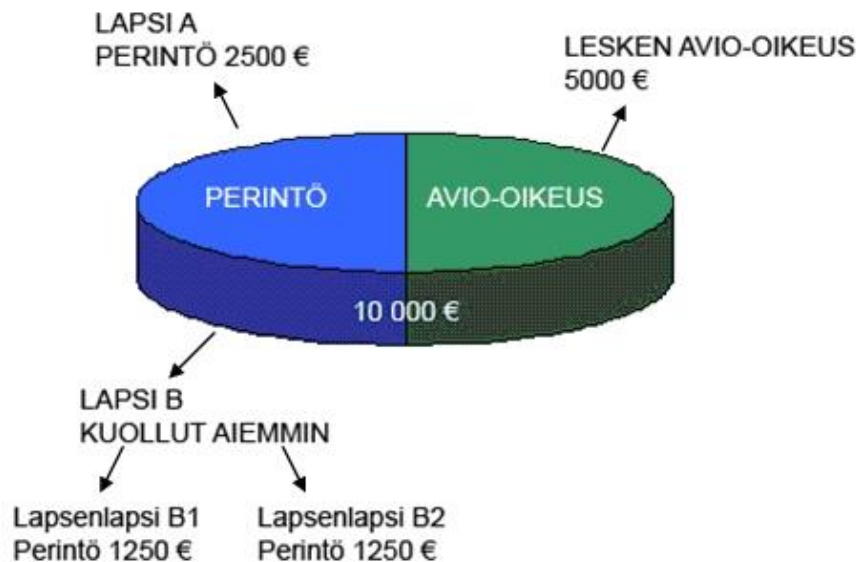
LAHJAN ARVO lahjansaajaa kohden:
 $130\,000 / 6 = \mathbf{21\,667 \text{ e}}$

VERON MÄÄRÄ lahjansaajaa kohden: **1 646 e.**

Verot yhteensä on $1\,646 \text{ e} \times 6 =$

9 876 e

Ei testamenttia - testamentti

- 60 000 euroa (puolisovähennys);
- Alle 18v, 40 000 euroa (alaikäisyysvähennys).

Ennakkoperinnön huomiointi

- Esim. Perittävältä jäi 60 000 euron omaisuus. Hän oli avustanut toista lapsistaan ennakkoperintönä talon remontoinneissa yht. 10 000 eurolla. Perittävän omaisuus lasketaan siis 70 000 euroksi.
- Ennakkoperintöä saaneen osuudesta vähennetään perinnönjaossa 10 000.
 - $70\,000 : 2 = 35\,000 \text{ €}$
 - $35\,000 - 10\,000 = 25\,000 \text{ €}$
 - $35\,000 + 25\,000 = 60\,000 \text{ €}$
 - (Ennakko 10 000 + 60 000 = 70 000 €)

Milloin ei lahjaverovelvollisuutta/Finlex 19§?

- 1) tavanomaisesta koti-irtaimistosta, joka on tarkoitettu lahjansaajan tai hänen perheensä henkilökohtaiseen käyttöön, siltä osin kuin lahjan arvo ei ole 4 000 euroa suurempi;
 - 2) siitä, mitä joku on käyttänyt toisen kasvatusta tai koulutusta varten tai toisen elatukseksi taikka muutoin antanut toiselle näihin tarkoituksiin sellaisessa muodossa, että lahjansaajalla ei ole mahdollisuutta käyttää lahjoitettua määrää muihin tarkoituksiin; eikä
 - 3) muusta lahjasta, jonka arvo on 5 000 euroa pienempi, kuitenkin niin, että jos lahjansaaja kolmen vuoden kuluessa saa samalta antajalta useita sellaisia lahjoja, näistä on suoritettava veroa, kun niiden yhteinen arvo nousee vähintään mainittuun määrään.
-
- HUOM! Finlex Perintö- ja lahjaverolaki 27§
 - **Lahjaverotuksen toimittamista varten on lahjansaajan annettava kehotuksetta lahjaveroilmoitus.**

Avopuolison asema perimyksessä

- Ei ole perintöoikeutta automaattisesti.
- Oikeus osaan perinnöstä vain testamentin kautta (Huom! Muiden perijöiden lakiosat!)
 - I perintöveroluokassa, jos on yhteisiä lapsia.
 - II perintöveroluokassa, jos ei ole lapsia.
- Ei ole turvattua asumisoikeutta asuntoon.
- Avopuolison kuollessa ei omaisuuden ositusta. Omaisuus on sen, jonka nimissä se on ollut.

Kertaustehtävä 1. Kysymys tulee sivun vasempaan ja vastaus sivun oikeaan osaan.

- Matti Mattinen on kuollut. Hänen puolisonsa on kuollut jo kaksi vuotta aiemmin, ja hänellä on poika ja tytär. Perunkirjoituksessa omaisuudeksi arvioidaan 200 000 euroa. Testamentissaan hän ilmoittaa jättävänsä kaiken omaisuuden pojalleen ja tyttärensä perinnöttömäksi, koska ei pidä tyttärensä puolisoista. Tytär vaatii lakiosansa. Paljonko se on?
- Matti voi määrätä vapaasti testamentilla puolesta omaisuudestaan ja perillisillä on oikeus lakiosaan, joka on puolet omaisuudesta. Lasten lakiosa on siis 100 000 euroa, ja koska heitä on kaksi, kummallekin kuuluu vähintään 50 000 euroa.
Tytär saa siis lakiosansa 50 000 euroa ja poika 150 000 euroa.

Kertaustehtävä 2. Kysymys tulee sivun vasempaan ja vastaus sivun oikeaan osaan.

- Perunkirjoituksessa käy ilmi, että perittävällä onkin enemmän velkoja kuin omaisuutta. Miten kuolinpesän osakkaiden on meneteltävä, jotteivät he joudu velkojen maksajiksi?
- Jos pesä on ylivelkainen, se on luovutettava kuukauden kuluessa perunkirjoituksesta pesänselvittäjän hallintoon.

Kertaustehtävä 3.

Kysymys tulee sivun vasempaan ja vastaus sivun oikeaan osaan.

- Matti Mattisen perijät ovat jakamassa hänen omaisuuttaan. Yksi hänen lapsistaan ei ole tyytyväinen toisten perijöiden ehdottamaan jakoon. Mitä hän voi tehdä, jos toiset eivät hyväksy hänenkään ehdotuksia?
- Koska yksi osakkaista ei ole tyytyväinen sopimusjakoon, hän voi vaatia suoritettavaksi toimitusjakoa, jota tulee suorittamaan oikeuden määräämä pesänjakaja. Muiden on suostuttava tähän.

Kertaustehtävä 4. Kysymys tulee sivun vasempaan ja vastaus sivun oikeaan osaan.

- Keijo Kuje on aina pitänyt erikoisista tempauksista. Hän on päättänyt nauhoittaa testamenttinsa pankkiholvissa säilytettäväksi. Hän pyytää, että hänen kuoltuaan sinä huolehdit nauhan esittämisestä perunkirjoituksessa. Mitä sanot hänelle?
- Videotestamentti ei ole Suomessa pätevä vaan testamentilla on seuraavat muotovaatimukset:
 - oltava kirjallinen
 - perittävän allekirjoitus
 - kahden yli 15-vuotiaan esteettömän todistajan allekirjoitukset
- Todistajat eivät voi olla perijöitä!